

Zeitschrift: Appenzeller Kalender
Band: 225 (1946)

Artikel: D'Vergeltig : Erzählung im Appenzell-Ausserrhoder Dialekt
Autor: Tobler-Schmid, Frieda
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-375273>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 04.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

D'Vergeltig.

Erzählung im Appenzell-Außerrhoder Dialekt. Von Frieda Tobler-Schmid.

's ist schad, daß em Werner Schläpfer sini Muetter so vergööstig ond giftig ist ofs Bronners, ehrni Nochberslüüt! si wär söß e wackeri Husfrau, aber sie het scho vo Johre her e „Pigg“ gha of diä stillne Lüüt ond sicher ganz ohni Grund, denn si hönd gär nie e-n-Domwörtli gha mite-n-and. D'Frau Schläpfer ist aber dei dra nüü d'schold gsee, si het gnueg ghest ond usgfisttet, aber 's ist alles ab-pralet a der Fredfertigkeit vo der Frau Bronner. Nüü daß es de sebe öppe gliich gsee wär, stille zsee; aber si het gad im Verstillne pleegget, daß di ander kä Freud het chöne dra ha. Scho wegem Anneli, ehrner Töchter, seb vergüüßt gnueg Träne wege dere böse Chislere, wo mer gär nüüt cha recht mache. Jo ebe, wenn si no nüü em Werner sini Muetter wär! Ond si wör's doch grad de sebe ase schuli gern ganz recht mache! Aber de Werner verstoht 's Nochbure Anneli. Si glähd halt denand gern, diä Zwää, scho langiszitt ond e längeri lieber. De Werner het's drom scho of all Art ond Wis versuecht, de Muetter d'Wohret biz'bringe ond si abz'neh vo dem domme, wedrige Züüg.

Am e-ne schöne Obet hed d'Frau Bronner im Gärtli gschafft ond Freud gha, wie 's Roosebett so voll Chnöpf ond d'Schornäggeli (Kirsch) am Trüeter afanged ronde ond roote. Doo goht nebetzue zmol e Fensterchlepfete aa, wie wenn de Luft dre gfare wär. D'Frau Bronner het nüü tue wie merke, au doo nüü, wo d'Frau Schläpfer öbere rüeft, si hei denn of dere Siite nüü z'sueche ond z'spioniere, si het no ehres Werchzüg gnou ond ist of di ander Siite vom Huus. Chorz droff abe chonnt 's Anneli mit eme rote Chöpfli z'springe ond säät: „Muetter, das cha-n-i nüü of mer setze loo, jekt het d'Frau Schläpfer grüese, i mües denn nüü öppe mäane, wena i em Werner no zeäh Wol meh no e springe wör, daß i ehn überchömm – alls ehner as seb. De Vater Schläpfer sei gad au en truurige Höfeler, er sei denebet zue gstande ond hei 's Böschfaäl ghäbet, aber e kä Wörtli töre säge derzue. Ond de Werner ond i wäd denand äfach,“ schluchzet 's Anneli luut use. D'Muetter schöttlet de Chopf ond wo si vom Bode uf-lueget, gsieht 's Anneli, daß si ganz e verbleereis Gesicht het. „Jo du ond de Werner! 's ist e Chrüz! Er ist en wackere Vorscht ond i will di nüü abmache – aber wie's no söll usechoo, ist e Rätsel. Wa will me mache? Ruehig bliibe ond stille see ond em Herrgott d'Rooch überloo!“ So tröstet si 's Anneli.

Seb goht am Obet mit sim schwäre Herzli, wo gär nüü zue dem wunderbare Alpeliüchte paßt, e chli 's Holderwegli döruuf. D'Luft ist ase stille gsee ond satt vom Soneglöck. D'Blüemli hönd d'Auqli scho halbe zue gha, d'Eilagloggli am Rää hönd em Wesevölkli, wo no ufrig ommekreslet ist, Bettzit glüütet. De Fink mit sim „Wie-du-witt“ het 's Anneli fast zo Träne grüehrt, denn seb „Wie-du-witt“ het ebe nüü ehm g'golte, söß wör de Werner nüü grad hinächt Abschied neh, wil er's dehääm nüüme eso uushalti. Er will i der Frönti 's Glöck versueche. Er ist scho of em Bänkli onder der Bueche, wo 's Anneli chonnt. Er nehö's i d'Arme ond troecht de bruu Mäatlechopf fest a d'Brost. 's Obetlöftli ist schnell zo alle Strüücher ond Stüüdeli he ond het's ghääße stille

see. Gad d'Wögeli hönd no gnoschet ond gflatteret im Stuudehag. – Im Dorf one het di groß Blogge ase tüüf ond ernst agfange de Sege uustääle. De Werner ond 's Anneli hönd denand ghäbet so viel's no hend chöne; si hönd äfach nüü chöne of e-n-and. Em Anneli gär het's schier wöle 's Herz abdrocke. 's ist dem Mäatli gsee, als öbs de Werner gär nüü sett fort-loo. Denn entli rüüft's e si los, no en Chopf, en luute Schluchzer ond denn springt's de Weg ab ohni Ommeluege.

Am andere Tag ist de Werner scho ganz früeh fort mit de Gofere. 's Anneli het no mit em Nasüechli gschwenkt; wie naß daß seb nochane vo de Träne worde-n-ist, het zom Glöck de Werner nomme gseäh. D'Frau Schläpfer het gär nüü de gliiche tue, as öb se si ghei-i, daß de Werner fort wär. Mit eme spitziige Lächle het si allpott zo's Bronners öbere glueget, ond wenn's mögli gsee wär, no giftiger tue.

So ist d'Zit döre g'gange; e Johr, zwää. 's Anneli ond de Werner hönd denand flüüsig gschrebe. Er het gueti Stelle gha ond ist müüt ommenand choo. Er het efangs all vom Hüroote b'brichtet, aber 's Anneli het no nüüt wöle wöße derwo, wils scho der Muetter z'lieb nüü het wöle so müüt vo dehääm eweg. Ond denn het's au all no ghofft, es chömm doch no derzue, daß d'Frau Schläpfer anderst gsinet wer. 's Schicksal het der Wunsch scho verstande, aber ganz, ganz anderst usgfuehrt. De Werner ist chrank worde ond innert drei Tage am Typhus gestorbe. Nüü zom säge groß ist de Schmerz i dene beide Hüfere gsee. Aber au de seb het no nüü glanget zom Frede. 's Anneli het das mächtig groß Leid noch em erste Storm stille träge, 's Muetterli het ehm derbi gholfe. D'Frau Schläpfer aber het bi ale Lüüte luut tue, gjoomeret ond b'biberet; gad vo Bronners het si no kä Natääl wöle.

E par Woche droff ist zmol de Dokter bis Schläpfers zuegfahre ond chorz dröber abe ist de Chrankemage choo ond het d'Frau Schläpfer in Spitol gholet. Noch e par Woche het er si wieder b'broocht, aber nüü gheilt – nei blend, vome schwäre Niereliide her. All Tag isch-i still ond blääch of der Altane gseffe mit ere große, schwarze Brille. Jekt het d'Stond gschlage, d'Vergeltig ist choo. Aber nüü daß 's Bronners eso tenkt hettid. Nei, im Herze vo Muetter ond Töchter ist e großes Beduure erwachet ond denn hed d'Frau Bronner entli gwoget öbere z'goh. 's ist en wichtige Augenblick gsee, wo di äa der andere d'Hand gnou ond langiszitt nüüme aaloo het. Onder 's Frau Schläpfers Brille sönd d'Träne abegrolet ond mer het gseäh, daß ehre der Bsuech z'schaffe ged. Vo doo a ist 's Anneli all Tag is Nochberhuus öbere ond het 's Werners Muetter vorg'lese. Z'erst alli Brief vom Werner, daß d'Muetter het chöne g'höre, daß kä böses Wörtli über si drenn gstande-n-ist; ond daß si dene Zwää better Dorecht tue hed. Entli emol het si denn au em Anneli ligstande, daß's ehre leid sei, ond daß si no so gern alles z'rock nähm ond anderst mache wött! Ond daß si vom Anneli ond siner Muetter e ganz anderi Vergeltig verdienet hett. 's Anneli het gad mit Träne i de-n-Auge gsäät: „Wenn no au de Werner d a s no hett töre-n-erlebe!“